

Khế Lêm

thơ

TÂN HÌNH THỨC PHẠM HỮNG GIỚI
2015

Khế Iêm

THỜ

Tan Hinh Thuc Publishing Club
2015

Tan Hinh Thuc Publishing Club
P. O. Box 1745
Garden Grove, CA 92842

World Wide Web Site
<http://www.thotanhinhthuc.org>

© 2015 by Tan Hinh Thuc
All rights reserved

Cover art: Memory of April
by Lê Thánh Thư

Cover design: *Lê Giang Trần*

Printed in The United States of America

Thơ

Khế Iêm

Library of Congress Control Number: 2015910710
ISBN 978-0-9885096-7-2

THO

—

MỤC LỤC

Lời Nói Đầu, tr. 9

Phần I: Thanh Xuân

Phụ bản *Duy Thanh*, tr. 13 / Mong, Gửi Lão Tử, Rất nhỏ, tr. 14 / Chết, tr. 15 / Từ Biệt, tr. 16 / Tin Báo, tr. 17 / Tắt, tr. 18 / Vô Đề, tr. 19 / Trăng Ở Bataan, tr. 20 / Tình, tr. 21 / Mờ, tr. 22 / Khói, tr. 23 / Lấp Bấp, tr. 24 / Phụ bản *Duy Thanh*, tr. 25 / Chuyển Mộng, tr. 26 / Cảnh, tr. 28 / Nhánh sầu, tr. 29 / Mưa Phố Kỳ Đồng Nhớ Tranh Thái tuấn, tr. 30 / Mán Mùng, Lệ, tr. 31 / Phiêu Diêu, Tỉnh Mộng, tr. 32 / Ở Bidong, tr. 33 / Trưa, tr. 34 / Thử Vẽ Phác Chân Dung Một Thi Sĩ, tr. 35 / Nghe Đàn, tr. 36 / Tự Ca, tr. 37 / Mắt Cũ, tr. 38 / Trưng Bày, tr. 39 / Xẩm Ca, tr. 40 / Góc Trọ, tr. 41 / Phụ bản *Thái tuấn*, tr. 43 / Rã Rời, Hoa Khói, Cội Thề, tr. 44 / Mong Manh, Như Không, Vù Xa, tr. 45 / Thơ Đại, Hồn Mộng, tr. 46 / Phiêu Khúc, tr. 47 / Cõi Vạn Chiều, tr. 49 / Đêm Chong Đèn Đọc Thư Người Họa Sĩ Gửi Từ Orleans, tr. 50 / Lá Không, Vó Sầu, tr. 51 / Nước Non, Phố Người, tr. 52 / Thoáng Say, tr. 53 / Mù sa, Sầu Lên, Thuyền sao, tr. 54 / Rượu Sầu, Hoa, Và Hoa, tr. 55 / Xuân Tù, tr. 56 / Chái Xưa, tr. 57 / Phân Ly, tr. 58 / Thanh Xuân, tr. 59 / Phụ bản *Thái Tuấn*, tr. 63 / Ưu Sầu, tr. 64 / Thư Của Người Nghệ Sĩ Ở Hành Tinh Khác, tr. 70.

Phần II: Dấu Quê

Phụ bản *Nguyễn Đại Giang*, tr. 73 / Giới Thiệu Dấu Quê, Tom Riordan, tr. 74 / Núi lại, Nhau Qua, tr. 79 / Cà Phê, tr. 80 / Chợ Trời, tr. 81 / Ngắm ra, tr. 82 / Đêm, tr. 83 / Dấu Quê, tr. 84 / Phụ bản *Đình Cường*, tr. 85 / Giận, tr. 86 / Hoa Thị, tr. 87 / Lòng Ngôn, Biển Xanh, tr. 88 / Ngày, tr. 89 / Trầm Minh, tr. 90 / Với Gió, Co Duỗi, tr. 91 / Khẽ gọi, tr. 92 / Ngọn Nguồn, tr. 93 / Dấu Vết, tr. 94 / Rơi ra, Bình Minh, tr. 95 / Quay Gót, tr. 96 / Nheo, tr. 97 / Muông Thú, Phiền Muộn, tr. 98 / Lời, Buông Quanh, tr. 99 / Cánh Sầu, Cầm, tr. 100 / Cỏ Ngàn, tr. 101 / Quay, tr. 102 / Chồng gậy, tr. 103 / Cầm, Châm Phá, tr. 104 / Quát Tháo, Máng Rom, tr. 105 / Tìm Kiếm, tr. 106 / Phiêu lãng, Han Rỉ, tr. 107 / Vô Lý, tr. 108 / Ngàn Chim, tr. 109 / Mai Kia, tr. 110 / Bến Lữ, tr. 111 / Kịch Một Giây, tr. 112 / Thiếu Phụ, tr. 113 / Phụ bản *Ngọc Dũng*, tr. 114 / Chiều / Nghẹn, tr. 115 / Đá, tr. 116 / Cội Nguồn, Trong Cõi, tr. 117 / Dặm, tr. 118 / Hôi, tr. 119 / Phụ bản *Thái Tuấn*, tr. 120 / Bến Sương, tr. 121 / Nghi Hoặc, tr. 123 / Chôn Khác, tr. 124 / Khoảnh Khắc, tr. 125 / Giả Tặng, tr. 126 / Âm Ổ, tr. 127 / Gửi Người Đồng Hành, tr. 128.

Phần III: Tân Hình Thức

Tám Hình, tr. 132 / Cánh Cửa, tr. 135 / Chuyện Thơ, tr. 136 / Đọc, tr. 138 / Lại câu Chuyện Ngắn Về Chàng Và Nàng, tr. 140 / Lời, tr. 142 / Những Cái Tôi Buồn, tr. 144 / Mây Viết, tr. 146 / Khóc Vàng, tr. 148 / Lũng Lợ, tr. 150 / Nàng, tr. 152 / Ngồi Chờ Bên Đường, tr. 154 / Tiếng Nói, tr. 155 / Bài Thơ Trong Mơ, tr. 157 / Lời Kể Ngắn Của Cô Gái Giang Hồ, tr. 159 / Mệ Khở, tr. 161 / Tiếng Hát Từ Cổ Xưa, tr. 163.

LỜI CẢM Ạ

Chúng tôi xin trân trọng cảm ơn các họa sĩ đã vẽ phụ bản, và đặc biệt nhà thơ Hồ Đăng Thanh Ngọc và các thân hữu đã giúp để tuyển tập thơ này đến được với bạn đọc như một món quà tinh thần.

LỜI NÓI ĐẦU

Tôi làm thơ không nhiều, chỉ khi nào có gì thôi thúc mới làm, và ít khi nào cần sửa. Xong rồi thì thôi. Nhưng có một câu hỏi tôi vẫn luôn tìm cách trả lời, điều gì đưa đẩy tôi đến với thơ? Có lẽ là do sự tình cờ, như cuộc đời tình cờ, đến rồi đi, không có mục đích gì. Vì không có mục đích gì nên thơ có khả năng mang vui thú đến cho mình và cho mọi người. Thiếu yếu tố đơn giản ấy, thơ không có ích gì. Thơ đơn độc đến với mọi người, và như thế, thơ rất bình thường và không có gì là quan trọng.

Tập “Thanh Xuân” là một tập thơ đặc biệt. Tôi đã sáng tác suốt 20 năm, và bỏ vào trong ngăn kéo. Vì thời gian đó, chung quanh tôi là những người dân lao động bình thường, không ai có nhu cầu đọc, nhất là đọc thơ, và tôi cũng không có nhu cầu để gửi đăng báo. Trong hoàn cảnh như thế thì làm thơ đâu có vì bất cứ mục đích gì. Nó tập cho tôi một tâm tính tự nhiên, không có mong cầu gì trong thơ.

Sau “Thanh Xuân”, những loạt thơ khác tôi sáng tác khi đã ra ngoài nước. Khi định cư tại Mỹ, thêm một đũa đẩy tình cờ, tôi làm một tờ báo chuyên nghiệp về thơ. Đây có lẽ là một khúc quanh mới, và do nhu cầu điều hành và bài vở,

thúc đẩy tôi phải học hỏi và sáng tác, nơi một nền thơ khác và một môi trường khác, lại 20 năm nữa. Kết quả là, cái nhìn về thơ của tôi vẫn không thay đổi, thơ chỉ duy nhất một điều, mang đến cho người đọc niềm vui thú, sự cảm thông trong khoảnh khắc, và làm sao lôi kéo người đọc phải đọc lại nhiều lần.

Nhưng niềm vui thú, sự cảm thông ở mỗi thời kỳ, mỗi thế hệ, và ngay cả cách diễn đạt, ngôn ngữ sử dụng, các yếu tố thơ, tâm tư tình cảm của con người cũng luôn luôn thay đổi. Tập thơ được sáng tác trong hai hoàn cảnh địa lý và văn hóa khác nhau, bao gồm nhiều thể loại thơ, từ vần điệu, tự do đến tân hình thức, có tựa đề, “Dấu Quê”. “Dấu Quê” là hành trình của ký ức, như nét vẽ nguệch ngoạc một nẻo đường, mang ý nghĩa: chúng ta thúc đẩy phải ra đi bởi vì vẫn ám ảnh có một chỗ quay về. Và bây giờ, cuối cùng, tôi muốn trắc nghiệm xem, thơ mang đến niềm vui thú cho người đọc, điều ấy có đúng hay không. Nếu đúng, đó là món quà tinh thần rất lớn mà tôi nhận được, sau 40 năm sống với thơ vô điều kiện. Còn nếu không, quả là tôi có lỗi với bạn đọc, và xin được một lời tha lỗi.

Khế Iêm

THANH XUÂN

Phụ bản Duy Thanh
1972

MONG

Chống gậy trông đòi hoa
Hỏi thăm về quê nhà
Áng mây màu cước bạc
Cảnh trời muôn dặm xa

GỬI LÃO TỬ

Thong dong về non xanh
Ngày hư hơi gió lạnh
Quán không lòng mong tưởng
Một chòm mây mai danh

RẤT NHỎ

Một cuống mắt non
Khơi sâu thiên cổ
Một chút duyên con
Nằm trong loang lỗ

Không mất không còn
Hồn thu rất nhỏ

CHẾT

Chết giữa rặng đông
Chạy rong bãi mộng
Mặt trời rất rộng
N như bông mênh mông

Lấy mùa xuân không
Vùi trong hoe nắng
Gánh vè đặng đặng
Một vai viễn vông

Chết ở đầu sông
Thấy đồng lửa bỏng
Một hàm gió hồng
Một cọng mây giông

Chết giữa rừng chông
Chết ở đời thông

TỪ BIỆT

Có dòng sông
Ngủ mãi
Trong hầm mộ
Có biển rộng
Tất
Nơi khe sâu

Con sư tử
Nằm vuốt
Sắc
Gió
Đề ngày xanh rơi vào miệng vực

Một cảnh non
Mọc
Giữa rừng độc
Ta tàn hơi...

TIN BÁO

Những người đưa ta từ bao đời trước đến
Những người chôn ta từ bao đời sau về
Âm binh...

Cơn gió nào thổi tan lời nguyện
Con sói về ăn những mảnh trăng
Bên cõi người một hồn nắng tuyệt
Có tiếng cười ở giữa lòng chằng?

Tin báo rằng mặt trời đã tận
Trái đất là một thoáng lửa trôi
Một mùi hương của trần gian hóa
Đã cuốn theo một lũ ma rồi.

TẮT

Chờ đợi

Mắt hút

Lặng lẽ

Lá rơi trong khoảnh khắc

Ân mật

Mộng gõ tâm tới mắt rộn rã

Thoảng đưa hương ngâu thôn đời xa

Thông tay giữa chợ

Gió háo hức

Mang máng nhớ đất trời chật chội

Vội vã

Quát tháo

Lửa diu dặt

Chõng tre ngơ ngác ngó quanh quất

(Cứ khuấy mãi bùn ao đục

Chẳng hiểu lòng như một chốn mơ)

Tắt ký ức

Và sáng

Bụi

Hôn ám

Để ngõ con đường dẫn về nẻo trọ

Ngõ dòng trăng là chuyến đò trôi

Và trăm năm

Chìm

Trong khung hẹp.

VÔ ĐỀ

Lũ chim chóc đóng băng trong không
Và tháng ngày trôi bồng bềnh trên đất
Thăm thì mãi
Những chiếc lá câm nín nói
Mất tối

Ta đánh mất tiếng người
Chìm nổi
Ôi bước chân xanh
Thổi tròn mâm gió nhú
Ngồi đợi hoài khói tro mẫn du

Xây xẩm chiều
Chôn cánh độc
Lòng lơ đãng biếc.

TRĂNG Ở BATAAN

Ngựa cỏ hát run mắt
Trăng ẩn quanh đồi rong
Chợt nghe lòng ó mục
Mây rú trong mù không

Ta hú nơi rừng quạnh
Chân khóc mặt ráo hoảnh
Vợ con phố đời mất
Ngàn lau trôi tóc tranh

Dĩ vãng ngực núi ngập
Lời mi hoen áo xưa
Lối ngược đá trăng tráo
Chông nhọn nhan sắc hồng

Người lạ xứ sở lạ
Điêu khắc gió quê xa
Lệ ướt tím liếp trống
Ngồi chong khoang khói qua

Bataan, May 05. 89

TÌNH

Chiếc mặt nạ động đậy
Trong đôi mắt của con rối
Cánh cửa đóng
Tôi tỏ tình với nỗi ảm mốt
Sợ khói diên trên môi

Những chiếc lá quay vòng tròn
Hôn tóc đá
Những chiếc lá cứ quay vòng tròn
Giọt nước trên mi em biếc gió

Tình yêu nóng ra
Biển nắng lục.

Sungei Besi 1988

MỞ

Phổ rần và người
Trăng mắt dấu
Đất, nhục hình cam
Vô cùng nhọn, suốt tim
Đằm đằm hắng

Không ai hôn ta trong cũi đêm
Không ma không đời, khoang lưới
Hồn đâm sầm, hằm đấng

Gọi chờ
Xưa mãi không.

KHÓI

Mắt quáng gà
Hư thực, nhập nhòa hoài
Bực bội
Quá khứ dở hơi
Mẫu thuốc chấy

Nguệch ngoạc buồn, nhiều lời
Bức tường kín
Người tù, dây trói
(Tiếng nói âm ừ rồi thoảng như
Không gượng dậy
Không động đậy nữa)

Ôi ánh trăng sao ướt trên tóc khô?
Người tình khóc
Chiếc bàn trống
Thuở hồn nhiên nụ hôn
Long lanh nén.

LẤP BẤP

Mở trang nhật báo
Đọc mục rao vặt
Thấy có đời mình
Thấy có lặng thinh

Một ngày bật tiếng
Phổ phát bật âm
Chiếc ầm quai đồng
Rớt ra bụi vẩn

Ở trong cửa ô
Ở ngoài ô cửa
Bước lại từ đầu
Bước lại từ đầu

Một con sẻ lạc
Bối lời linh tinh
Giữa chốn huê tình
Dở hơi tê thấp

Phụ bản Duy Thanh

CHUYỀN MỘNG

Đứng không hớp một chén mây
Nằm trong thiên cổ có hay ta về
Hỏi thăm cây cối nín khe
Một chòi gió đặng mấy the nắng sầu

Lặng thình hít bụi mơ hồ
Trong giây lâu đã đến bờ hư sinh
Thả thuyền vớt ánh bình minh
Ghé qua vô tận lấy bình tang thương

Lặng nghe gió cuốn mặt ghềnh
Cái thân vô mệnh buồn tênh đã chìm
Cuối đời rời rã cánh chim
Mượn dòng nước bạc in lim mà gieo

Em đi mất mộng xuân thì
Ôm thình không ngủ thấy gì trăng sao
Hôm nao gió lọt song đào
Tình hoa thôi cũng trôi vào túi hoa

Thôi về vớt mảnh trăng non
Rồi ra giữ áo hỏi hòn sơn xua
Nói gì nữa giữa vườn thưa
Mênh mông trời đất riêng thừa có ta

Lòng buồn nhạt cánh hoa rơi
Nghe trong nắng quái có lời kêu than
Tàn ngần ngó đám mây tan
Thênh thang trên bãi sông hàn bao la

Một hôm quá bước qua rừng
Chân quàng mắt quáng thấy từng không xanh
Ngậm ngùi trong cõi vắng tanh
Nghe hơi bóng thú nằm canh nắng tàn.

CẢNH

Gối đầu trên thềm gió ả tích
Mùa màng
Thở
Hồ nghi bề dâu

Ngồi trong rừng mưa bạch dương
Hoài hơi nghe thổi non nước hẹp
Mở cửa. Gõ (hang tối chưa?)
Quá khứ
Lửa
Nhảy múa
Hát. Inh ỏi thời tan tác

Lời hoa đưa thu ngoài hiên
Đàn chằng khói thiêng cỏ lam.

NHÁNH SÀU

Với ngày, tiếng nói là miếng nhọn
Đập vỡ những chiều xanh tóc gai
Với thời, bao nỗi mắt ẩm ướt
Ôi chăng, chảy trôi nước tắt bật

Bồi hồi những trái tim đời xa
Đập vùi chút dĩ vãng chập chững
Bình nguyên thảo nhiên trong lòng ta
Lần theo ngàn sương, bầy ương ngạnh

Thờ đi, bao la thay hừng đông
Thổi ra những thương tích bầm vập
Gỡ ran những chảo đời có thật
Nghe âm vang sóng rời đầu nguồn

Đã chờ tro về chôn bên nhớ
Đã ngờ trong một thoáng từ ly
Là mở ngõ ý tình, bỡ ngỡ
Ta uống nhầm rượu hay, cơn sầu bi.

MƯA PHỐ KỲ ĐỒNG NHỚ TRANH THÁI TUẤN

Góc phố hằm hừ hừ lá hú
Gió trăm năm cào cầu nắng đêm xưa
Màu nét thờ áo toi co ro chiều cánh đồng Bắc Việt

Mắt tro xa lạnh ướt chân môi
Mắt tro qua run mật ngày mới rớt
Không núi mây ngờ mưa tắt khôn người

Giả cho tranh nụ cười của khói
Giả sông đời cõi thật chông chênh
Ta giữ lại chút Thơ, chút Người của Họ
Sắc xanh hoa mờ lạ nhớ quên.

1985

MÁN MỪNG

Nhè nhẹ, gieo bóng sương
Với tay tới vô thường
Quê mưa, lẻ tiếng nhạn
Lú lo lời mán mừng

LỆ

mắt khơi, giếng nước ngọc
Rong chơi, lên đồi trong
Cởi ra áo, trắng mọc
Lăm le một lệ dòng

PHIÊU DIÊU

Khói nhang ngoài hiên chiều
Vẩn vơ, hoa bao nhiêu
Trôi dâu, tình vụn thuở
Bèo dâu trôi, phiêu diêu

TÌNH MỘNG

Thấp thoáng chim bay qua
Động nghe lòng khóc òa
Hương xa, đóa quỳnh nở
Âm êm, tình mộng là...

Ở BIDONG

Đòi

Nước

Xó thôn bạc

Trùng mắt nhớ ngày thuở tóc trôi dạt

Mộng

Thực

Biển thổi trái tim mưa

Quê hun hút

Cỏ khóc thương tích

Bỏ nhói

Hôn ám rừng khói bắt trắc

Hát.

TRƯA

Dốc

Nhà

Râu tóc

Xóm quê

Phố người tứ xứ

Lâm lũ nhớ mùa sóng hương nếp

Sông

Ơi chèo

Bến...

Nheo mắt trưa

Lòng mây.

THỬ VẼ PHÁC CHÂN DUNG MỘT THI SĨ

Thở dồn dập phôi pha xưa mắt rôi
Gió rêu
Ngày siết nhớ nụ cười đầy hồ tắt

Nắng hú
Khỏa thân người
Nhà thân trôi
Lời xẩm xanh lời
Hoài huyễn nói
Khói ngốc nghếch đùa điên môi mưa

Sân sùi thổi
Ngồi man mác rong
Thuốc lá cà phê và thi sĩ.

1986

NGHE ĐÀN

Gánh vè
một quai nắng trong
Chiều ra
hít thở
cho lòng trống trơ

Thoảng đâu
có một tiếng đàn
Nghe qua ngò ngợ
cái hờn
thâm u

Ngoài trăng gió bãi
thổi vù
Thấy ma trên núi
ngồi tu
quặn lời

Kính xưa một lá
tờ rơi
Trăm năm hỏi giấc
mộng người
có không.

TỰ CA

Mở mắt

Nhấp nháy nghi, hồn nhiên
Roi trên thêm, ruộng đồng chảy mật
Chưa bao giờ nước và đất thành bùn
Chưa bao giờ điều linh là mộng

Ta khởi từ đời có thật

Chạy đi rồi về gió tất tưởi
Chiều xa chôn hờ cây ngoài non
Đợi nhau từng giờ bướm thỏn thức

Dừng lại con quay quẻ may rủi

Dắt tay bước qua cầu nước mắt

Thở dài

Cười

Tiếng hùng hổ

Nhè nhẹ rừng lời buông bông lơn

Nhát cuốc

Cỏ, hẳn nhiên chết

Cho nhanh ngày mầm héo xơ xác

Vay trả ngàn kiếp muôn biến đổi

Ta ca thêm thiếp quê mùa thom.

MẮT CŨ

Gửi NTV

Lây lất những
Mùa đời
Thôi thơm môi

(Không có nụ hoa
 nào nở trong khuya mơ
Mà tiếng ngày thoáng thờ)

Khát xanh hoang phố úa
Ta
Ngậm ngùi
Ta
Ngổn ngang hoài mắt úa xưa ôi hốc hác lời

1982

TRUNG BÀY

Gửi PKT

Con thuyền
Trôi
Trên đời
Nắng biếc
Thổi
Gió trắng hếu nằm phơi
Trên thảm xanh của rừng

Không có hầm đá nào để nhốt những cánh rong
Không có chiếc lá nào bám vào sợi mây
Và lửa đèn
Một tiếng âm của rấn và móng vuốt của lũ quái trên bãi non

Trăng
Hay khói
Chảy trong ngày lạ.

XÂM CA

Qua mái hiên chiều, khói tranh tối
Quên, bãi dâu
Chèo, lênh đênh trôi
Ta áo manh hề phố giá buốt
Tro đãi bồi hồ nghi trên môi

Ta cải trang về cõi lá úa
Run mãi run thắm, trắng sông xanh
Nghe thân nhiên bờ bến khôn nổi
Trông đôi khêu
Lửa mùa
Cũng đành

Ai hát ru rừng mắt dã thú
Ngây ngất mưa lời như chôn sâu
Tiếng chim khóc, ản lánh biệt xứ
Đã tím hơi chờ bao thiên thâu

Trong giấc ma muội gió bất ổn
Đang réo tên ngàn sao ban sơ
Ta thôi tắt tàn bắc hư hoặc
Nghe xâm ca ngoài thình không, mơ.

GÓC TRỢ

Nơi gác vắng tiếng trăng nhạt
Cô độc gọi
Hiềm hóc nhớ
Lăn lóc cười mắt thâm quầng trôi

Khỏa thân đồng xanh
Khỏa thân lời
Khói ám

Ném mũi lao vào thình không
Để nghe mùa đông đập cánh thờ
Gieo quẻ bói
Tình yêu chói chan

Mặt trời hom hem trên môi ta
Chiếc ghế nói bằng ngôn ngữ điếc
Thuở hạt thóc nảy mầm trong bọt mây
Ta thấy đời theo con xúc xắc

Rực rỡ tóc chanh em ngày qua xưa

Quá khứ nở thành xương rồng
(Kẻ du mục không về lúc rạng đông
Để làm hề trên sàn tập
Em hóa trang chưa?)

Ta mở ngỏ trái tim
Những mối tình ương dở
Đóa hoa khóc
(Chim chóc chẳng bao giờ còn cất tiếng hót

Hay cứ cất tiếng hát
Hãy trông lại giấc mơ, chứ em?)

Giọt nước mắt truyền ra mặt ngôn tím
Những chiếc lá đi rong
Cấn miếng mưa
Ôi vì sao vì sao
Ta không thể nói với em về nụ hôn
Đã mất.

Bataan, June 23-89

Phụ bản Thái Tuấn

RÃ RỜI

Xao xác chim từng đôi
Gối mây tình, luân hồi
Quán ngày, tan tác thờ
Hắt hiu lời, rã rời

HOA KHÓI

Lên non, lên non cao
Vú căng trần núm đào
Phơi mình trong gió, nở
Hoa khói, nguyệt lao xao

CỘI THÈ

Mắt úa, khóe xua lệ
Lênh đênh quên mùa quê
Ánh lòng men ly biệt
Môi hôn run, cội thè

MONG MANH

Quang quác tiếng chim thổi
Biếc trôi thân, hôn quanh
Mắt cũ, rơm già vôi
Đất thai hoài, mong manh

NHU KHÔNG

Xập xòe chim chóc liệng
Cỏ gát, hoa ngoài song
Khói búp, cửa xuân lỏng
Mang mang tình, như không

VÙ XA

Ngun ngút chân đồi qua
Lãng quên tình quê nhà
Bến người, hoa bướm đậu
Khe khe trắng vù xa

THƠ ĐẠI

Ném cội nguồn dưới ngàn
Mở toang tình vạn đại
Thở một tiếng, lòng tan
Gói vo thời, thơ đại

HỒN MỘNG

Gác mái, con đò trôi
Chở trăm dòng, cội đời
Mắt liếc cõi mây nổi
Ngông ngang hồn mộng rời

PHIÊU KHÚC

Con chim biến hình
Ngoài gianh mưa
Tiếng hót
Xẩm đêm
Bầy u mặc
Mở ra con đò xuôi mênh mang trôi

Ngủ
Khúc khích thờ
Huyền hoặc
Tha hương
Bão thân thế
Ngực biếc bát ngát lửa phiêu dạt
Tắt đi. Hoàng hôn trắng phé hung

Thăng thốt
Cội rễ lờ

Ta nghe dâu ngàn hóa bụi
Vô ngôn tự thưở nằm nôi
Có không chẳng đời qui mị
Sao khuê vụt tắt đời non

Trở dậy
Thấy lòng mình là đá
Thấy hồn mình là chỗ không may
Chân sa hổ sinh biệt

Ngày nổi chìm
Trong
Đáy nắng xôn xao.

CỐI VẠN CHIỀU

Tặng LHL

Như thể khoảnh khắc của huyền ảo
Trôi ngoài ngọn nguồn, thân như sương
Ta về xuân khóc bên thêm cửa
Đã biệt lâu rồi. Không cố hương

Đã hết những thời hoa nguyệt thẹn
Đã tan chưa khước mắt buồn xưa
Nhấp môi. Nước chảy trăm dòng nắng
Có thật ngày quanh, bước cỏ thưa

Mặt trời cần một chiếc đò lớn
Có bầy chim bỏ ra biển đông
Có ta long lanh tựa giọt lệ
Rơi hồn nhiên cùng mơ, thông dong

Ta về thóc ấm giao mùa thờ
Uống hết một liêu, tro cô liêu
Ô hay tóc gió chưa là khói
Để mở lòng ra cõi vạn chiều.

ĐÊM CHONG ĐÈN ĐỌC THƯ NGƯỜI HỌA SĨ GỬI TỪ
ORLEANS

Sơn dầu và khói thuốc
Nụ cười tóc trắng
Ôi, mắt biếc trôi mênh mông đâu?

Trong khuya xưa tiếng đàn lẻ vương trên làn môi hạt
sương non
Vuốt một chòm mây ngoài ngày người nghệ sĩ nghe
thánh thốt giấc mơ quá khứ
Dẫn lên tuyết bạc, quần quanh người, quần quanh ta
vết mờ núi cũ

Con chim sâu gọi mùa xương rồng
Lời ca buốt
Gió run tím
Ngậm cành gai cổ tích thoảng hoài thời thơ ấu qua

Nơi góc biển
Người ngư phủ già khua mái thuyền chiều lên đênh
sóng hát
Tàn ngần điểm một màu mưa, cánh gió... xô quê lam,
trăng phố, Paris thu có nhớ chăng ta tiếng
thở dài mơ hồ rêu

Ném nụ mầm vào bếp lửa, soi ánh nến thăm hỏi về đời
tro tàn

Tạ ơn ta
Tạ ơn chân dung người họa sĩ miền Orleans.

Bataan, March 89

LÁ KHÔNG

Về thôi, hắt mộng đồng xanh
Đã tan chưa hạt nước quanh mắt ngàn
Thuở lời, vọng tiếng chim ra
Đò quê, mặt sóng giữa đàng lá không

VÓ SÀU

An nhiên, cát bụi lên đồng
Gác khuya hắt gọi thuyền sông, bến bờ
Dội ngoài dâu bãi, rung tơ
Bóng câu đứt mạch nằm trơ, vó sàu

NƯỚC NON

Lênh đênh biển biếc một chiều
Quanh thôn sóng rộng dập diu khói xây
Mây trôi chở cội nắng đầy
Lỡ thân tan nhạt làm rầy nước non

PHỐ NGƯỜI

Hú lên, thình lạng nhánh cành
Thấy mưa bốc ngược bên thành, chốn hoa
Động mùa, khóa cánh bay ra
Những thân trăm nẻo về qua, phố người

THOÁNG SAY

Có thật

Những đồng trăng cội dâu
Bến quên. Sông ngắt mộng non đầu
Áo lam tóc ngược bên đò, hú
Im bật lời trong khuya, bỗng đâu

Rờ rẫm chiều xanh ngõ đá xanh
Chưa hay thân thể đã tan tành
Mây trôi từ kiếp, ngàn hiu quạnh
Bước vội qua mùa, hoa sang canh

Có đây

Ta về, quanh quán trọ
Mái ngang, mưa dầm một con đò
Chiều mơ mắt dầm khôn cùng, nhỏ
Và tiếng hồn run rong nước, khô

Ta chờ đò lên theo khói bay
Chim ơi dứt gánh ở cung đây
Lên đênh mây nổi, du tình dật
Thuở nhớ rừng sao không, thoáng say.

MÙ SA

Mây hôn, thơm chiều hoa
Mắt hoen bờ lệ nhòa
Xót ly biệt, hiu quạnh
Run run xưa, mù sa

SÂU LÊN

Về, hoa đèn cô tịch
Lời tình đưa lên đên
Ởm ở kiếp ôn dịch
Ởm thân ngây sâu lên

THUYỀN SAO

Lập lòe, đom đóm dậy
Cỏ ướt, trăng đồng dao
Bước sông, bóng run rẩy
Bến sông xanh, thuyền sao

RƯỢU SÀU

Hoa trôi, hoài giang đầu
Mơ mơ thôn làng dâu
Hắt hiu, dẫu du sĩ
Mênh mông môi, rượu sàu

HOA

Em môi không, búp gió
Em mắt không, ngàn non
Em có hay, mây đợi
Em còn, cho nắng hôn

VÀ HOA

Ngắt nụ hoa hồn nhiên
Râm ran lời cỏ rộng
Vớt một cánh rong hiền
Xón xang tình tiễn biệt

XUÂN TÙ

Gửi TPK

Lửa mắt, hôn tóc sao
Chảy và khóc
Lời kinh mưa

Như trái tim kịch, lòng co quắp
Như bắt ung chiều run phiêu linh
Như chim bay qua rừng hát huyền ảo

Ta, thâm thương nguồn gió đau đớn
Bên quán xưa men rượu còn chờ
Thây man di có tiếng hồn oán
Sông cuối sông về, hoa tình mơ

Ngăn ngắt quanh ngực núi càn rỡ
Khuya liếp tranh hôn quê siêu sinh
Ta cắn răng cùng đá gặm rú
Trong nước trôi ngoài trăng lân tinh

Soi, bỗng nhiên dòng nổi lam lũ
Đang cuốn đi từng cơn phiếm du
Thiêm thiếp hơi gặm miếng tình cũ
Bao phé hưng ta mùa xuân tù.

CHÁI XƯA

Đã gãy dập tiếng hót lãnh lót
Cháy tàn môi
Lửa bếp
Đò ngang
Thổi tắt tắt hoài giấc thẳng thốt
Trong sâu, ru hồi kinh hốt mang

Như vết dao chém, côi hung hiểm
Ta gọi run cành con tang thương
Nhai ngấu nghiền thời lúc ô nhiễm
Lênh đênh bao nguồn, mưa Tây phương

Từ thuở tuổi tác như đồng nát
Sương khói xây thành trăng mộ bia
Ta uống say khướt nước quẩn bách
Theo gió ra ngoài biên giới kia

Bóng núi xanh ngu bước ngây ngất
Đi về giây khắc như ma đưa
Ôi thôi ném quách thân vào đất
Ta gỡ
Trầm luân quanh chái xưa.

PHÂN LY

Trên chiếc ghé thời gian ngược xuôi
Ta chảy tan cùng, gió rục rờ
Nhuỵ dọc ngang tuồng chưa nguôi ngoai
Thơm ngai ngái mùi cỏ ngàn hồi

Ta hỏi han chiếc lá, dò dẫm
Trong khói nhang chiều bên thôn xa
Bao mê thiếp giọng bến đầm ảm
Đang vỡ ra thành mây, trôi qua

Hãy ngừng khóc những mắt rừng buốt
Cho sông đêm dội về biển sâu
Nơi chôn nhau vàng cánh chim ngóng
Nghe thâm sâu mộng tình đập nhau

Ta đánh mất nguồn thú ham hố
Run run xưa lửa môi dậy thì
Quên lãng chứ, lời đã hoen ố
Quanh mái không hồn mưa phân ly.

THANH XUÂN

Ta tắt tiếng từ bao giờ không biết
Lúc nhìn em lơ lửng ngoài hư không
Lúc ta theo vờ vập màu chiều tà
Và chỉ thấy bụi rơi cùng nắng lạ

Ta ngây dại đến vô cùng thảng thốt
Khi sinh ra trên mặt đất đầy ưu sầu

Một bể sâu xô dạt dưới chân non
Một mảnh chiều phiêu dạt giữa mây rong

Em không thấy rằng ta là tro bụi
Và sinh ra từ một ánh trăng sông

Cùng bề rộng

dâu xanh

Thác ngàn

Cỏ nội

Ta nhẹ nhàng rảo bước vào ban sơ

Ta nhẹ nhàng khép lại cánh hoang sơ

Và rất sợ khi ngồi coi lá úa

Mà chiều rơi

Chiều rơi

Chiều rơi

Dào dạt một chiều rơi

Ta bỗng chốc tả tơi và nhiễu loạn

Trông hoa nở
Em ơi
Đời bất tận
Ta bất ngờ hủy diệt trước thanh xuân

Ta hấp hối vì vô minh lấp ló
Ngót một đời quanh quẩn trong hang sâu
Và thấp sáng hồn ta bằng ảo vọng
Chút tro tàn cũng đủ làm hân hoan
Chút nắng nhạt cũng đủ làm mê mẩn
Vì chao ôi
Một nhúm sống nhiệm màu

Tôi ngồi lại
Trên cầu xanh
Và thờ hắt.

Phụ bản Thái Tuấn

ƯU SẦU

Tôi ngồi lại phân bua cùng nước cuốn
Một bể hồn mù mịt khi sương rơi
Trong hiu hắt đời tan như bóng xế
Có rất nhiều bèo dạt lẫn hoa trôi

Ta bỡ ngỡ
Xiết bao
Và nghi ngại

Một cánh chiều bay tuốt
Một cánh chiều trong suốt đến bên ta

Một buổi sớm
Chim rùng bay
Nhẹ nhàng say
Ta buồn thay đi rong và đếm được
Một ít nhiều sóng nhỏ vỗ lãnh xãng
Bèn xùng xô với khoảng trời lơ đãng
Sao lôi thôi rất vội vì sương hàn
Sao mênh mông hối hả vì hương lừng
Một chút nắng vô cùng đã ló

Hãy ngồi lại nghe hơi thở tàn
Trên đầm sen vụn màu hôn ám

Em không hay một chiều tiễn biệt
Ta thổi tan mất dòng lửa đầu

Trong nôi nắng phơi pha
Dập dờn mở lại
Cánh chiều xưa
Cánh chiều xưa
Mây nước xưa

Ta lơ lảo từ cội nguồn hoang phế
Và thấy đời thấp thoáng trong sông sâu

Em cứ khép một nắm mồ nghi hoặc
Ta êm đềm nằm chết giữa mây lan
Ta âm thầm uống hết bụi trắng tan
Và cô quạnh
Quay cuồng trên sông đắm

Một chút gì đã mất ngoài vô tằm
Một chút gì đã thấy ngoài xa xăm
Và em có thân nhiên cùng lạnh nhạt
Khi nhìn ta nhàu nát mộng vô ngần

Lúc trái đất bần thần không quay nổi
Là hồn ta úa chín trên đồi xanh

Ôi trái đất vui như mùa lễ hội
Thuở ấu nhi màu nhiệm trút bên ngàn
Và huyền não của ngày xanh diễm tuyệt
Ta huy hoàng hết thở giữa trần gian.

THƯ CỦA MỘT NGHỆ SĨ Ở HÀNH TINH KHÁC

Anh T,

Tôi mới nhận được thư của một nghệ sĩ ở hành tinh xa xôi. Lá thư không lời, không chữ, không âm thanh, không màu sắc, gửi từ một nơi mênh mông.

Một vực thẳm mới được mở ra và chúng ta đang ở lưng chừng giữa sông sâu và núi cao. Năng và gió phút chốc đã cuốn đi những cánh đồng, đồi xanh và biển cả. Thời gian một đời người trong giây lát chỉ dài bằng một chớp mắt. Có hay không sự hiện hữu ở bên kia cõi sống?

Có một thời những nghệ sĩ điên rồ đội vòng gai và đóng mình trên thập tự. Trong khi nghệ thuật thoát ra ngoài cõi sinh diệt và nghệ sĩ với con người cũng chỉ là phương tiện để nghệ thuật đầu thai. Hương và sắc của cuộc đời là màu mỡ cho nghệ thuật bay lên. Ở nơi chôn thâm u kia và quanh ta không có dáng dấp vị thần nào cả nhưng lại có hằng hà sa số thế giới khác đang không ngừng sinh hóa.

Hiểu được cái sống là hiểu được cái chết, là hiểu được muôn nghìn cõi sống khác, là hiểu được nghệ thuật. Đó không phải là ý nghĩa của đời sống hay sao?

DẤU QUÊ

Phụ bản Nguyễn Đại Giang

GIỚI THIỆU DẤU QUÊ

Tom Riordan

Tập “Dấu Quê” của Khế Iêm có cùng một lúc tính đổi mới, nét hấp dẫn, lại dễ hiểu – điều hiếm có trong thơ! Bài thơ đầu tiên cung cấp một dẫn nhập tốt về thi pháp của ông, cũng như về sự phát hiện của tập thơ rằng chúng ta làm gì với những hồi ức đầy tiềm lực [để bùng phát] về những nơi chốn chúng ta đã mất đi:

trút hơi thờ
 và ngồi duỗi ra
vào một nơi tưởng là đã tay trắng
 khom
 lưng bất động như thế cho đến khi giọt
 chuông chiều kia làm tan đi người và vật
 kiến tạo im ắng mà lâu nay bị
 che lấp bởi cánh liếp của lời kinh

Chúng ta thấy đều từng bị đuổi khỏi nhiều nơi chốn, khởi đầu là khỏi tử cung người mẹ, và rồi vào một thời điểm nào đó, khỏi tuổi thơ. Chúng ta đã từng lia khỏi – hoặc là, trái với ý nguyện của chúng ta, từng bị buộc phải lia khỏi – những người, những ngôi nhà, những thành phố, những quốc gia. Những gì chúng ta còn lại là những hồi ức của một bản ngã xưa cũ mà nó cùng đi theo tới nơi ở mới của chúng ta, nơi mà

tại đó chúng ta cần phải xây đắp một bản ngã mới. Chúng ta xử trí thế nào với những hồi ức đó?

Trong bài thơ có tựa đề “Dấu Quê”, Khê Iêm tự hỏi liệu là đủ chăng khi

phà vào lũ mục
tử bằng đất nung
vói tay nhón cái phôi
pha với khói

và

vẽ lại hình dạng đã thành quen
thói

Trong bài “Vói Gió”, ông suy tính xem liệu có thể

ngồi lênh đênh trên đời tranh cời nắng
buộc vào cảnh non.

Xuyên suốt những bài thơ đó, là nét thuần nhất rõ rệt. Hầu như bất kì bài thơ nào cũng có thể biểu trưng cho toàn tập thơ, tuy thế lại không là sự lặp lại. Hết thấy chúng ta, hoặc là

phổ lai lai (cáu)
đắm như trời giáng vào
mênh

hoặc

há
miệng cho chim chóc nhặt những
cọng mây giắt răng

hoặc

đuổi một chân
đồng thời ném mẩu thuốc ra ngoài không
gian

hoặc

câm như thóc

Khế Iêm có quan điểm thực dụng và đầy niềm thương cảm,

túm lấy hồn nhiên
hỏi cho ra chỗ vô lý
nghẹn họng

Cố gắng neo chặt vào những vấn đề thực tiễn của cuộc sống,
nhưng ông nhìn ra nét hài hước trong chúng –

mai nhớ ra ga trở về nơi chôn nhau
nhé

Như vậy, đâu là sự dự đoán của ông, và của chúng ta? Có
những

tình cảm
nén lại ngoài cửa ngoài

Chúng ta có được những cơ hội. Như trong bài “Ám Ó”, nếu chúng ta đủ mạnh để

trói chặt
những khoảng khắc, và ngã
hôn tang thương
cùng mộng

thì chúng ta có cơ may để

chộp lấy hoang vu trên mắt
biếc

Nếu chúng ta có thể gom đủ niềm can đảm để giữ được một khoảng cách nào đó giữa bản thân chúng ta với quá khứ, thì chúng ta có thể thành công trong cuộc di cư tị nạn. Trong bài thơ cuối cùng, “Gửi Người Đồng hành”, những người nhập cư thành tựu đó rời bỏ nguồn gốc của họ – dù đó là nơi trước-khi-ra-đời, là tuổi thơ, hoặc quê hương –

đang run lên vì mưa sa
ngoài dậm
một cõi tinh không nằm trong sương

Đối với tôi, đó dường như là khoảnh khắc mà nhà thơ đã tới được một nơi nào khác, đã nói lời chào tạm biệt cái xưa cũ, và cuối cùng dường như sẵn sàng để bước vào và ngụ cư tại nơi nào đó mới mẻ.

Vậy nên vào lúc này tôi đã trông đợi tập thơ kế tiếp của Khê Iêm rồi. Ông ta đã tới được nơi đâu? Ông đã tìm kiếm được những gì? Cái tôi mới của ông sẽ nói lên những gì, khi giờ đây ông không còn là một di dân, mà là một lãng tử?

Phạm Kiều Tùng dịch

NÍU LẠI

trút hơi thở
 và ngồi duỗi ra
vào một nơi tưởng là đã tay trắng
 khom

 lưng bất động như thế cho đến khi giọt
 chuông chiều kia làm tan đi người và vật
 kiến tạo im ắng mà lâu nay bị
 che lấp bởi cánh liếp của lời kinh

rảo bước ngoài mặt
đất và nhận ra có tiếng kêu

níu lại ở đầu ghềnh

NHAU QUA

cán cầu miếng sâu ra mà rấn rờng

hí lộng

mà gạ gẫm
nhau qua

sông lầy lộng chiều nồm phân thực

CÀ PHÊ

gác mái
con đồ không
giả dụ vậy

ẩn dụ lời
đùng đua bõn với ký ức

nóng nảy

đã đến lúc phải chôn sống
cả hơi thở

tí tách
giọt cà phê rơi

CHỢ TRỜI

bụi bặm
ngồn ngang nắng gió

thở chút hơi ngày hát cuồng

nghe ngóng
phế thải cả

xao xác, xao xác
chim muông bay

coi chừng hoàng hôn
đóng cửa lại

NGÃM RA

con gió trắng
trói buộc

đừng tưởng rằng mọi chuyện đều êm đẹp

nỗi buồn gắt
hẳn nhiên

đánh rơi mất bực bội
khi đi rong

ngẫm ra là
chỉ tại con hắt hơi lúc rạng đông

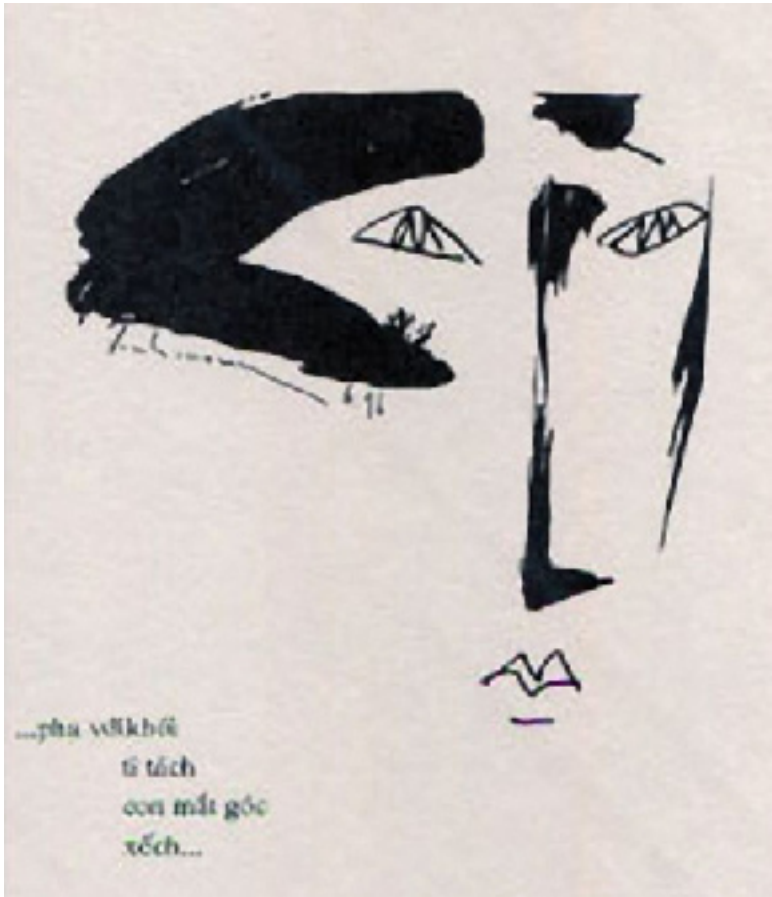
ĐÊM

lang thang
đầu ghềnh cuối bãi

lắm nhảm
hôm qua hay hôm nay
cũng chẳng làm ai phiền hà gì

khi nào gió lên thì bão

đi hái ít nụ hoa về
cho thơm đêm

Phụ bản Đinh Cường

DẤU QUÊ

phà vào lũ mục
tử bằng đất nung
vói tay nhón cái phôi

pha vói khói
 tí tách
 con mắt góc
 xéch
 mé trong thế giới hai mặt một lời
 (ai ở ngoài lời)
vẽ lại hình dạng đã thành quen
thói

phẩy con đường làm đôi
không biết lối nào có dấu quê

cũ

GIẬN

nói tận mặt
bằng cách ra đầu

đổ đầu vào lửa

hông

hách

nuốt giận và ném bực dọc về

cội

HOA THỊ

châm than
hỏi và ngã
chiếc ghé há

mồm
ngủ trên sợi dây căng từ đỉnh đời này qua
đỉnh đời khác
húc cùi chõ
làm động bước chân
vặn tròn theo tốc độ của
con quay
(hay đi kiêu vòng kiềng tới chỗ

sinh ra)
nhưng cuối cùng thì cũng phải chôn
cất hôn ước giữa cánh cửa và bản
lê

đánh
dấu hoa thị (bằng gió biếc) để chú thích về vết
tích của khoảng

trống

LỘNG NGÔN

đánh một giấc đồng
lò chôn cất cho xong
mộ phần chữ
 gặp ghềnh

những hoang phế sóng
vỗ những trăm năm hóng

tiếng nói ở nơi khuất xa
và gác chân lên con
đường muối đèn

ráp nói
chai và ly nồng nồng

xé chiếc bình phong

 lộng ngôn.

BIỂN XANH

mồ hôi hòa sền sệt với bóng tối bôi mặt
đá bật ruộng dâu ra ngoài biển xanh

NGÀY

ngồi
ngó xéo
 vào
 vết nứt của im lặng

chéo chéo
hoang hoang

ném điều thuốc lá
 khô

giữa hỗn độn và phiêu hốt

TRẦM MÌNH

vuốt nhẹ

bình minh

cầm lời đi vào chỗ không hề biết trước

treo ngược vết thương

gót chân

bàn tay

ném thử chút man dã

và

đành chịu trầm mình không nói năng giữa thế giới vắng

mặt

(và có mặt)

VỚI GIÓ

trọt chân té sấp không gượng dậy nổi

bằng cách hồi lộ với nhân gian
đừng để bị trời đầy

thờ nhẹ

ngồi lênh đênh trên đòi tranh cỡi nắng
buộc vào cảnh non

ngậm trắng một đò lời
với gió

CO DUỖI

thế giới trắng
trắng xóa

không mùi vị

sung phù
co và duỗi

kịch câm
lập đi lập lại

KHẼ GỌI

quét rác
chống chối

đừng để còn hạt bụi nào

ngăn nghĩ
buông mắt
tìm kiếm quanh quất

khẽ gọi
quạnh hiu

NGỌN NGUỒN

vỗ sóng
làm nhịp chèo

giao quẻ bói
về ngày đời sau

có rảnh rang thì nhớ

nói chớ
vào khoảng không
nghe vọng âm

hóa ra là chẳng tìm đâu thấy ngọn nguồn

DẤU VẾT

thò chân ra ngoài chiều rồi và
mắt nhắm mắt mở

cùng nhìn về hướng lúc sống
chết xảy ra chỉ

trong đường tơ kẽ tóc

mai mai kia đến hay đi
trói riết giây lâu vào

khoảng khắc giữa hơi thở bị nén lại
bởi con đường dẫn về cõi cửa hẹp

nói với đóa hoa chớm nở
lời chớm tàn
và phủ định mọi dấu vết

đã có từ lâu trên mặt đất

RỜI RA

những khuôn mặt không quen biết

giống hệt nhau

lem (luốc)

đục đẽo gác

ngoài ta lũ tê giác (bằng sáp)

sâm sập

những hoàng hôn rẽ

tre

(và không ai nói với ai)

về con âm mở hồng cửa kéo

từng câu chữ rơi

ra môi và răng

BÌNH MINH

nghẽn ngãng
bắt chước tiếng lóng của bọn đầu đường xó chợ

dụi mắt

chạy đằng trời cũng không khỏi nắng

móc túi
không thấy ánh bình minh

QUAY GÓT

khóa trái cửa
ra bằng sợi dây nối giữa chân không và mặt đất
bói

chút tàn tro bình minh pha
vào màu

loang phổ
gỗ ngò nhà đã bị đóng băng và trong cái thế
chẳng đặng đừng
quay gót

tha hương

NHEO

những vòng tròn quay trên đầu
những vòng tròn lăn dưới chân

đôi chất ngẫu nhiên với ngậm
tăm bằng cú

qua con

phố lai lai (cáo)

đám như trời giáng vào

mênh

mông đùi và ngực. Lang thang cuồng
chật. Gỡ lỏng họng. Đông và
tây. Những khuôn mặt nhẵn nhẵn

nheo

MUÔNG THÚ

loanh quanh
gác hai chân lên

đi bằng cách hát ngược trí nhớ

gió chướng
đâu mái đầu xanh

tháo cũi

tôi tắm mắt mũi vì cố bắt lấy tiếng nói
của muông thú

PHIÊN MUỘN

cắt đứt gốc rễ

vườn không nhà trống

giả treo cổ lên cành cao

xuống phố

gom rác rưởi về

đóng cửa

lục ra nỗi phiên muộn

LỜI

đốt cháy lời
để mai kia một nợ

không truyền rao
không sách sử

nhưng ở bên kia chốn không lời
đóa hoa nở

lúc khởi sinh
ngôn từ đã bắt đầu gây mối hiểm nguy

lên núi hay xuống biển thì cũng chỉ là chuyện của nước non

BUÔNG QUANH

cành cây gãy

vỗ cánh bay

bao nhiêu thác ghềnh cũng mặc

nói liên tu bất tận về thứ sự thật đã bị đánh tráo

mắt ngất

chân buông quanh

CÁNH SÀU

bật que diêm đốt cháy tung tích
lãng mạn về thời chất phác

ngại góm nếu cứ phải giả bộ là đã nằm gai nếm mật

đất lạ

mọi ra được một cánh sàu

CÁM

đứng ở ngoài bìa rừng

khoa chân múa tay

đánh
đổi lấy mạng sống bằng cách ngậm họng
lại

cắm
tuyệt không được thốt ra một lời nào

CỎ NGÀN

sa

vào nơi lằm
than

túm đượ miếng gió rách
rười
ngoài đầu
đường

tọng chặt họng

rom rác và cả con cớ
đầu cua tai nheo

há
miệng cho chim chóc nhặt những
cọng mây giắt răng
và phiêu hốt về một đồng

cỏ ngàn hồi

QUAY

vòng tròn vòng tròn lại vòng tròn

tích tắc
kim đồng hồ
quay

phiêu phiêu như mai
sau

bị đóng đinh ở khoảng lưng chừng
giữa nguyệt và nhật

thực

CHỐNG GẬY

nằm vạ ngoài hè

phố

co

đuổi một chân

đồng thời ném mẩu thuốc ra ngoài không

gian

ngủ theo kiểu bị tẩu hỏa nhập ma

và thức bằng cách chống gậy

tìm

cho được sự thực về nguồn gốc vì sao

lãng tâm

CÂM

hình nộm
(bằng rơm)
dang tay ra

đừng bao giờ hỏi han gì về đời sống nhé

nếu nói không
sẽ biết thế nào là mời lửa

câm như thóc

CHĂM PHÁ

phố và nhà
phân hóa giữa xám và trắng

chập choạng nét gãy trên đôi mắt đã quầng thâm

tím
tím than

ngồi như đá

QUÁT THÁO

đã bảo đừng bao giờ sinh ra

khó nói thật
cùng lắm thì trầm mình trong dòng sông

quát tháo

quay lại với nhân gian

MÁNG RƠM

thời dờ người

vào và ra
tối và sáng

cứ làm lỗi và đôi co với thình không

khe khẽ
đập vỡ con lãng du

thống thiết về ngày sinh nơi máng rơm

TÌM KIẾM

tu hơi bia
đá chiếc lon ra ngoài

thốc tháo nốt nhạc rời
phân kịch hoang phế

tìm kiếm

cứ mờ mịt mãi rồi cũng có ngày phải sáng tỏ
về thuở khốn cùng
sống ngắc ngoải
cầu bơ cầu bắt

lóc cóc

vẫn biệt vô âm tín

PHIÊU LÃNG

đứng im
đừng quay lại nhé

vặn ngược thời khắc để
xóa sạch
thời phiêu lãng

nong nóng

cô liêu

HAN RI

không có chút le lói nào
lúc mở cửa

lục lợi đồng xu cũ
rất cũ

khoác áo
động tác có thật

la toáng
bằng thứ tiếng đã bị han rỉ

VÔ LÝ

đứng ở đồng không
mất phương hướng

tôi xâm
mắt xiêu vẹo

túm lấy hồn nhiên
hỏi cho ra chỗ vô lý

ngheñ hợñ

vẫn thấy là chỉ còn cách
dẫn xác vào hang hùm nọc rắn

NGÀN CHIM

quãng mẩu thuốc mắt rạ nâu

du kích
mong manh giữa im hơi và chiến tranh

bôi bác

tàng trữ hồ nghi về ngày không còn

dấu vết người

lú lo ngàn chim

MAI KIA

nư chim chóc sống từ đọt mây ngũ
nơi khe hở của bầu trời và chiến

tranh với hư không tiếng nói đang rửa

cáu bần tự nở sinh hoa rơi đau

thương trên tàn cây đẽ bếp lửa làm
chảy máu những con đường cầm

bằng là một khoang chiều chết dẫm
giữa mênh mông đến và đi

đi mà không đến còn có điều chưa
xong cột bình minh vào cọc nhọn

châm điều thuốc nhả ra từng mùa
đông cóng những con chữ thay

răng lật ngửa lời mai kia một nợ

BẾN LŨ

bập bẹ lời chiều tàn
đã tàn

mong manh cánh hoa ngâu thơm

thoang thoảng

ngậm trong răng nụ hôn
và gắt gỏng vì nỗi đìu hiu đã đưa bước chân đi quá xa mép
rìa

của bến lũ

KỊCH MỘT GIẤY

bình minh
(lại bình minh)
nhắc tới là sôi ruột

mỗi điều thuốc
không cháy

chắc lười
đăng nào cũng đã bị mắc bẫy

hiên mưa
hiu quạnh quá

khán giả đâu
ở ngoài kia kia

màn

Phụ bản Ngọc Dũng

THIẾU PHỤ

tóc

rối bời mắt
ngai

ngái gương lược
bàn và ghé tựa

soi sắc xanh vàng ấm

tình câm

nén lại ngoài cửa ngoài

CHIỀU

chộp lấy hoang vu trên mắt
biếc

hôn nhanh nhanh
phím đàn trầm

ấm

gỗ

anh ánh
chiều vuông

vức

NGHẸN

ăn là nuốt nghẹn gân guốc giữa tráo
trợn và ngập phải chất sông sông của nước
mắt mặ nhạt môi hun
hút nghe khang khác chảy ngoài cơn cuồng

kia

ĐÁ

nhỏ tận gốc
rễ

cả con xúc động
kia

những con mắt vuông vuông
mở

đóng
những con phố thường thì
đông đông hẹp hẹp

những con mắt đá

nhau

CỘI NGUỒN

xấn tay áo lên
bước qua xác

những chiếc lá

máy mắt trái

tìm đi tìm lại chỗ cội nguồn
y như rằng

đã không cánh mà bay

TRONG CỐI

cầu kính
điều diệu lại

phớt tỉnh như chưa bao giờ bị đắm tàu

mắt rỗng
hóa đá

nổi dóa vì không thấy rặng đông
trong cối

DẶN

gió chói
sung mắt

thử thời vận

ngón ngấu
mẫu bánh mì

đứng ở đầu đường nhìn về phía

có nói
cũng cạn lời
đành thôi

mai nhớ ra ga trở về nơi chôn nhau
nhé

HỒI

chân đất
lạ nhỉ

hút thuốc mãi
phà vào buổi chiều

cứ làm kẻ hát rong nghèo ngao cho đến bao giờ
chết đứng

quá lắm

phải chi đừng vắn vợ về nọ hôn
trong bóng tối
hồi chưa sinh ra
vào lúc còn ở ngoài bầu trời.

Phụ bản Thái Tuấn

BẾN SƯƠNG

Đã vấy mây thành sao
Hát vang
Đã thổi
Đóng cửa
Đắm mưa lũ

Tan tác. Trăng rú
Khuya khoắt trắng
Chân đất khe khẽ, cô liêu xưa

Ngùn ngụt đòi biếc nghe mê man
Ruộng dâu trôi về mắt nước lớn
Khói quê bao lời, thương chứa chan
Rung rung buồn chật lòng u uất

Đã đi. Còn gì, quê cũ nhỉ?
Đốt lửa soi thăm, đêm cũng điên
Bụi ảm giá chưa là quán lú
Thì đời, thì mộng vẫn thất tán

Tình nặng hốt nhiên thấp thoáng núi
Chưa chi ngàn rộng đã biên cương
Bên kia biển mặn, lốc gió hú
Có rất nhiều, hoa rơi bến sương

Thì thăm. Tò đèn
Xứ nắng lóa
Tuởng rằng tiếng nói như xác ve
Cánh chim chết giắc trên non đá
Có biết trầm luân. Chỗ cát xóa.

NGHI HOẶC

Nước mắt
Hùng đông
(Và hùng đông nước mắt)

Không gian hát
Gió ngược đòi truy
Ký ức đắng

Cãi cọ với trăm năm về nỗi hẩm hiu
Độc ngược tiếng nói, búp lá khóc
Nhè nhẹ hờ trái tim quen ngoài đồng bằng
Giữa mái rơm lửa mưa, nụ hôn trắng

Dĩ vãng tằm
Nghe tóc sương thì thâm bên kia bờ môi là dòng sông
Có hoang phế trôi

Ngồi dã thú
Hong khô lam lũ
Gậm nhấm lời kết án từ nguồn cội

Trong hầm giam thời gian
Thấy bão rung vỡ, chiều rỗng
Bước vội vòng quay khôn quản

Hoài cảm mãi ngày
Tổ tình
Giác rừng sẫm.

CHÓN KHÁC

Hạt mầm

Nảy trên cánh đồng gió ám

Vàng vọt nổi nhớ mong, chim muông gõ vào cánh
chiều buồn

Ai, không ai trong ta, thấy được chỗ cuồn nước mắt

Ai, không ai trong ta, đi ngược lại đời người

Soi, từng vết bạc thời gian nơi mái rơm

Có bao giờ nụ hôn khát một mặt trời

Cho môi khô sương thành trái đắng

Hỏi ở ngoài đầu hôm sớm mai

(Nước, đã chiến trường từ muôn trước

Mãn ngày

Ai quang gánh con điên rồ kia)

Nghe rất nhẹ, rất xa ngực rùng thớ đất

Ai, bao lâu nay đứng ở ghềnh sông

Gọi mãi, theo về năm sừng hư thực

Gọi mãi, trôi vèo cuộc nhẵn bình minh

Thà nói nhỏ cho xong, ta người không thực

Thì với lấy nghi tình quay tìm chốn khác

Ta chẳng đợi người, ta chẳng đợi ai.

KHOẢN KHẮC

Tặng PVC

Đã thờ
(Giọng tiếng bát võ)
Đã rợn người gọi
Trăng kiêu binh

Giữa góc ngách của biển đời mọc
Rực đồng xâm
Mảnh gió môi, bình minh

Ướt áo tát
Mắt đắm lấp lú
Sương khói lòng
Cửa bước ngất
Hát hồng, mùa chim ca

Tảng lờ
Im. Thật im. Rực rờ
Tóc bật chiều run căn
Vết thương xa

Ôi giấc mơ, và mơ
Hoa diềm nhiên, từ độ
Tro ngàn
Đằng hắng
Cho đỡ nhớ rừng mật xanh.

GIẢ TẶNG

Dẫn lên quá khứ
Đi dạo nghe trái tim ngàn năm rong sương

Ở biên kia đường hầm đốm lửa xanh hắt hiu
Ở bên kia rừng đồi lũ chim chóc kháo nhau về chiều
ngàn trùng

Trên ngực biếc mênh mông, giấc mơ

Ai hát ca nhanh, phiếm du mãi lời hong phơi
Cuồng môi, tóc bay
Lăn lóc đời ngày, hỏi quê đâu
man mác dòng sông

Đội cho khoảnh khắc vòng kềm gai
Ngồi chờ nổi đố vỡ, im sững
Lăn lút trong cõi bên, tang thương sao

Đốt cháy bao nhiêu cánh gió buốt
Mất hoen, góc núi ngun ngút quên
Như xa, những hồn nước và đất
Đã qua phân tranh, mộng và kịch

Giả tặng
Là bão tố cuốn đi
Mặt đấng của thời ngồn ngang trăm mối

Là ẩn dụ về lời nguyện
Mảnh xương hóc
Hóa thân thành tai ách
và đu dây

ÂM Ớ

Trói chặt
Những khoảng khắc, và ngã
Hôn tang thương
Cùng mộng

Hoài mắt nhớ
Cõi thuở, đăm đăm mãi gió sao bay
Trên ngọn ngàn làm lì nụ hôn mùa đông
Long lanh tóc

Đã ra ngoài bầu trời hỡi non đời còn để lại tiếng cồng buồn
Thấm cơn mưa tuổi tác, vàng trắng xưa chứa chất giọt
mây cuồng

Rơm róm nói
Phục sinh chiều

Hỏi là hỏi nụ cười kia đã thốt
Môi cánh thơm
Sầu lạ
Ngực hoa ngày

Nhặt tiếng khóc
Lãng trí nhé, kẻ mở cửa lấy tai ương kết thành vòng gai

Trên chiếc bè trôi
Và không trôi
Ngọn lửa thổi
Âm ớ về thời mệnh mộng quạnh hiu.

GỬI NGƯỜI ĐỒNG HÀNH

Lũ chúng ta lặng nghe roi ngàn roi cùng niên kỷ
Bay vèo một thoáng
 mà chưa hay
Như tiếng nói
 đứng bằng hai chân
 ném ngược thời gian vào chốn khác

Trong cùng nỗi
 nhớ không
 đã tình dang dăng

Bởi chớp mắt yêu đương đông đầy biển mặn
Bởi muôn kiếp chim muông thối lờ biển sâu
Khá gọi mệnh mông giữa rừng siêu thực
Kéo dẫn cội nguồn
 ngang hố đêm

Đứng ở đầu hôm hú về đầu ghềnh
Lũ chúng ta mang theo gánh chiều sần sượng
Lũ chúng ta thiên đi từ nơi hồng hoang
Trăm gió qua đi
 nhìn ra đôi quạnh

Bao cánh mai nay còn nơi đồng xanh
Đang run lên vì mưa sa
 ngoài dậm

Một cõi thình không nằm trong sương
lửa

Đang lồi thoi vì xưa sau
xa xa đốm cỏ

Lũ chúng ta chẳng hề thật có
Lũ chúng ta chỉ là bèo giạt
Lũ chúng ta như là hoa trôi.

THƠ TÂN HÌNH THỨC

TẮM HÌNH

Gửi họa sĩ Nguyễn Đại Giang

Qua tấm hình cũ chàng thấy chàng
nơi khoảng không thời gian như con
người lơ lửng trong trạng thái vô
tâm trí nhàn nhạt những cánh chim

bay tìm về chỗ trú ẩn bầu
trời không nắng không gió không bão
tổ không tai ương và chàng cứng
đơ trong thế bất động chùng như

con người chạy trốn con người sự
vật chạy trốn sự vật và tiếng
nói chỉ là mớ âm câm đất
với trời xưa với nay chàng là

kẻ khác và kẻ khác là kẻ
khác nữa chàng là đám đông và
đám đông là chàng lái xe trong
thành phố và người tài xế không

phải chàng đánh nhau với tên du
đảng và chàng là tên du đảng
vân vân và vân vân chàng ở
vào muôn vàn hoàn cảnh và tình

huống cứ như thế chàng thấp thoáng
ai đó và ai đó thấp thoáng
chàng bắt chợt cảm thấy tê tái
và nhận ra kẻ chiếm đoạt bên

trong đây chàng ra ngoài chàng song
song đối mặt với chàng như chàng
đối mặt với dây phở như dây
phở đối mặt với con đường đây

Ổ gà và chàng ngồi bên vỉa
hè một người vô gia cư tiều
tụy và u ám và chàng là
người vô gia cư tiều tụy và

u ám nói cho cùng những mảnh
đời ngang trái ôi số phận oan
trái ơi sao cứ nấn ná ở
nơi này và nơi này là nơi

nào mà chàng cứ ngồi đây ngày
qua ngày nhắm nhí và già cỗi
cứng đơ trong khung hình chụp vô
tâm trí không nhận biết và hỏi

tưởng không ngày dài và đêm sâu
thời gian tách đôi chấm dứt câu
chuyện nhập nhằng bầu trời cũ thể
giới cũ con người cũ khổ đau

vẫn khổ đau thiên tai nghèo đói
chiến tranh sống chết vẫn cứ nguyên
như cũ chỉ có chàng dần xa
dần xa ... Ôi chàng.

CÁNH CỬA

sáu giờ buổi
sáng sáu giờ
buổi chiều cánh
cửa bất động

bất động cánh
cửa trở lại
buổi sáng trở
lại buổi chiều

mai mai một
một cánh cửa
cánh cửa bất
động bất động

đã lang thang
nhiều ngày rồi
mà cũng đành
phải quay về

nơi xưa dựa
cửa vẫn nguyên
nửa sáng nửa
chiều thôi thì

đi đi ở
ở chẳng ở
chẳng đi thấy
không không thấy.

CHUYỆN THƠ

Tôi có rất nhiều cái tôi nhưng không
có cái tôi nào đúng thực là tôi
và nếu không có cái tôi nào đúng
thực thì cái tôi đang nói đây cũng

chỉ là cái tôi hàm hồ và những
điều tôi nói cũng chỉ là những điều
hàm hồ bởi mỗi khoảnh khắc đều có
một cái tôi mất đi và một cái

tôi khác hiện ra hiện ra rồi mất
đi và không có cái tôi nào giống
cái tôi nào không có cái tôi nào
khác cái tôi nào cái tôi xưa và

cái tôi nay; nhưng bạn đọc đang đọc
bài thơ này là bài thơ của cái
tôi nào và nếu không có cái tôi
nào đúng là cái tôi nào thì cũng

chẳng có bài thơ nào đúng là bài
thơ nào mà chỉ là chuyện tâm
phào; và nếu thế thì chỉ có chuyện
tâm phào mới đúng thực là thơ; dĩ

nhiên đó không phải là điều tôi bịa
đặt và dù cho rằng tôi bịa đặt
thì tôi không thể bịa đặt thêm những
gì tôi đã bịa đặt và cũng không

thể đi xa hơn những gì đã tới
về những cái tôi và những bài thơ.

ĐỌC

Đọc là lấy chữ ra khỏi tờ
giấy để tờ giấy nguyên vẹn là
tờ giấy như trong đầu bật tắt
không còn ý nghĩ nào dù cho

thoáng giây như vừa đi vừa ngược
nhìn những con đường nhập lại của
rất nhiều con đường dài dài ngắn
ngắn những cái đọc nhập lại của

rất nhiều cái đọc chậm chậm nhanh
nhanh đọc những cái không đọc hay
không đọc những cái đọc đọc cũng
như không đọc đọc những cái đọc

nhưng làm sao lấy chữ ra khỏi
tờ giấy lấy cái đọc ra khỏi
cái đọc lấy ý nghĩ ra khỏi
ý nghĩ khi mà chữ cứ ở

nơi tờ giấy cái đọc cứ ở
nơi cái đọc ý nghĩ cứ ở
nơi ý nghĩ và mọi thứ cứ
y như thế cứ y như thế

nhưng bài thơ có thể xóa đi
trên màn hình chữ xóa chữ cái
đọc xóa cái đọc ý nghĩ xóa
ý nghĩ và như thế có thể

lấy chữ ra khỏi màn hình lấy
cái đọc ra khỏi cái đọc lấy
ý nghĩ ra khỏi ý nghĩ mọi
chuyện đã xong xuôi bài thơ

đã xóa rồi (trong đầu) đừng lấy
ra, thôi biến nhé.

LẠI CÂU CHUYỆN NGẮN VỀ CHÀNG VÀ NÀNG

Một buổi chiều một buổi
chiều không có cả một
cái bóng chiều chàng ở
đâu sao chàng ở đây

chàng tự hỏi chàng đã
từng là chàng thực mà
sao bây giờ chàng lại
chẳng phải là chàng đúng

rồi đúng rồi ừ đúng
rồi chàng chỉ là cái
nhìn của nàng nàng nhìn
ra chàng còn chàng chàng

chẳng nhìn ra chàng chàng
chỉ là một cái nhìn
mà cái nhìn thì thoáng
qua chàng chỉ là một

thoáng qua còn nàng nàng
cũng y như vậy nàng
là cái nhìn của chàng
một thoáng qua một buổi

chiều không có cả một
cái bóng chiều nàng ở
đâu sao nàng ở đây
thôi mai trở về một

chỗ nào thoáng qua nhé
đừng quên mang theo cái
nhìn của chàng và nàng
cho dù rằng cái nhìn

nào cũng giống cái nhìn
nào không có gì khác.

LỜI

“Những giấc mơ nằm trong
giấc ngủ hay giấc ngủ
ở trong giấc mơ” đó
chẳng qua chỉ là trò

thêu dệt của lời mà
mọi chuyện khởi đầu từ
lời như kinh Thánh chép
“khởi đầu là lời” lời

qua tiếng lại và nếu
đã có lời thì phải
có không lời nhưng ngay
chỗ không lời vẫn có

tiếng thì thào của lời
vì lúc sinh ra là
lúc bước vào lời vậy
thì cứ lờ đi coi

như không có lời và
không lời nhưng biết đâu
có lời hay không lời
cũng luẩn quẩn trong lời

cuối cùng thì chúng ta
đều là tù nhân của
lời và các bạn tôi
ơi khi đọc xong hãy

xóa đi lời thơ này
nhé.

NHỮNG CÁI TÔI BUỒN

Nếu sự thực chỉ là ảo tưởng
và thực tại trùng trùng lớp sóng
phé hưng trong tình huống như vậy
tôi bị đẩy ra ngoài lẽ tôi

là con chữ những bản văn không
thể khác và không thể khác và
thế là tôi có thể cắt dán
tôi tải lên lấy xuống nén lại

gửi đi tách lia giữa tôi và
tôi những cái tôi được tạo ra
từ tâm trí tôi những cái tôi
ký hiệu những cái tôi viết lời

tuyên ngôn những cái tôi viết lời
cố động những cố động rỗng không
những cái tôi dị dạng méo mó
những cái tôi nổi trôi trên mạng

lưới trời những cái tôi phẳng những
cái tôi bị tâm trí dày xéo
những cái tôi bị tâm trí xâm
lăng dựng thành kịch bản kịch bản

ở ngoài mọi kịch bản tôi là
tù nhân của tâm trí tôi và
những người khác là tù nhân của
tâm trí khác y như tôi vậy

đầy con người tới bờ vực lãng
quên và bây giờ tôi đang ngồi
bên song cửa ngó ra ngoài thấy
le lói ánh trăng soi và ngẫm

lại nếu con người chỉ là hư
cấu những bản văn thì tôi cũng
chỉ là bản sao của vô số
những bản sao tôi những chiếc bóng

nói nói và nói chi nhiều (vì
sự thật chẳng bao nhiêu.)

MÂY VIẾT

mây vẫn cứ bay và
mây không nói và người
ta bảo rằng mây chỉ
nói khi sấm gặp chớp

và cũng không chắc gì
đó đúng là tiếng nói
của mây mây vẫn im
lim và mây cứ bay

nhưng cũng có tin đồn
mây đang bay có nghĩa
là mây đang viết và
tất cả các thứ sách

báo chúng ta đọc đều
là do mây viết bởi
vì chỉ có mây viết
ngày đêm mới nhiều như

thế nhiều đến độ ô
nhiễm môi trường và chọn
thùng cả mây nhưng nói
gì thì nói đâu là

bằng chứng của mây viết
ôi chẳng phải là bấy
lâu nay người ta vẫn
lưu truyền rằng tác giả

đã chết rồi sao tác
giả đã chết chúa đã
chết thực tại đã chết
vậy thì còn ai sống

để viết và viết về
cái gì đây nếu chưa
tin thì hãy đọc bất
cứ loại sách báo nào

cũng thấy chẳng có điều
gì liên quan đến con
người đến chúng ta mà
toàn là những lời trên

mây lời trên mây thì
mây viết chứ còn ai
ở đây nữa phải không
đúng đấy mây đang bay

là mây đang viết nếu
chưa tin nữa thì đi
hỏi mây xem và nếu
mây không nói thì đúng

là mây đang viết đó.

KHÓC VANG

tôi nhìn ra ngoài thấy
nắng đi loanh quanh dưới
hàng cây tôi nhìn nắng
nắng nhìn tôi nói nắng

nán lại đây giây lâu
sắp đi đi đâu đi
tới nơi mưa sắp đi
nói rồi nắng khóc vang

tôi không biết gì cũng
khóc vang đồng thời lũ
cây khóc vang a bây
giờ tôi mới hiểu khóc

vang là lời chào từ
biệt của bọn nắng và
thế là từ đó mỗi
khi tôi gặp nắng hay

nắng gặp tôi đều có
tiếng khóc vang khóc vang
lây lan đến cả gió
khi gặp mưa cũng khóc

vang khóc vang còn có
nghĩa là cười vang nghe
lũ cây giải thích vậy
tôi biết vậy thì ra

đó là ngôn ngữ của
đám mây.

LŨNG LỒ

Không nàng không phải là
giấc mơ viên vông nàng
là người tù chung thân
trong thế giới giấc mơ

và tình huống bây giờ
giấc mơ không còn dáo
dác tìm nàng mà bình
thản đến độ dửng dưng

đứng ngoài lề đường làm
như chẳng có chuyện gì
xảy ra chắc hẳn vì
giấc mơ biết rằng nàng

không thể nào thoát khỏi
và sẽ trở về sẽ
trở về khi mà đâu
đâu cũng có tai mắt

của giấc mơ và chẳng
giấc mơ đã từng ở
trong nàng và biết rất
rõ mọi chi tiết về

đời nàng nàng chạy đâu
chạy đâu ngoài trừ ẩn
náu trong lãnh địa của
trống rỗng mà trống rỗng

thì chưa bao giờ chứa
chấp ai không phải là
trống rỗng và nàng không
thể và dĩ nhiên cũng

không muốn trở thành
trống rỗng vì như thế
nàng không còn là nàng
nàng là trống rỗng nàng

chỉ có thể là nàng
nếu nàng sống trong thế
giới của giấc mơ và
mặc dù nàng vẫn biệt

vô âm tín nhưng ai
cũng có thể đọc thấy
hình dạng nàng lửng lơ
giữa đường ranh giấc mơ

và không—giấc mơ còn
giấc mơ thì đang ngó
quanh lưỡng lự không biết
phải bước về hướng nào.

* Trống rỗng ở đây biểu thị cho ký hiệu, không có bản chất người.

NÀNG

mỗi buổi tối giấc mơ
tuôn vào nàng và rạng
sáng ngật ngưỡng bước ra
làm nàng mệt nhoài mệt

nhoài đến độ nàng không
còn thiết tha gì ngay
cả đến chính nàng và
nàng nghĩ cách phải làm

sao giữ lại hay thoát
ra khỏi giấc mơ nhưng
trong lúc nàng nghĩ cách
nghĩ cách thì giấc mơ

vẫn tuôn vào mỗi tối
và bước ra lúc rạng
sáng không biết bao lần
và không biết bao lâu

cho tới khi nàng biến
mất và nàng biến mất
như thế nào và tại
sao là điều không ai

có thể đoán biết ngoài
giấc mơ còn bây giờ
thì giấc mơ đang dáo
dác tìm nàng nàng ở

đâu ở đâu và nàng
là ai là ai hay
nàng ... cũng chỉ là một
giấc mơ viễn vông.

NGÔI BÊN ĐƯỜNG CHỜ

Chờ gì ngồi bên đường
chờ chờ ai không có
ai bên đường không có
ai chờ ai vậy ai
là ai ai là không
ai ngồi bên đường chờ
chỉ là ngồi bên đường
chờ băng quơ như một
câu nói không ai nói
từ đâu nơi đâu ngồi
bên đường chờ này ngồi
bên đường chờ hóa ra
chỉ là ngồi bên đường
chờ thờ ơ như một
bài thơ trên giấy chờ
... sang trang.

TIẾNG NÓI

Tôi biết từ lâu lắm những điều tôi
nói người khác đã nói nhưng tôi vẫn
nói những điều người khác đã nói chẳng
khác nào người khác nói thay cho tôi

không phải tôi không có điều gì để
nói nhưng tiếng nói đang nói nơi tôi
tự coi là tiếng nói của tôi và
dù tôi không coi đó là tiếng nói

của tôi thì nó cũng luôn luôn đòi
hỏi được quyền cất lên tiếng nói và
như thế rốt cùng tôi chỉ là nơi
tạm trú để những tiếng nói không phải

của tôi đi ra đi vào múa gậy
vườn hoang ôi suốt quãng đời rất dài
của tôi tôi đã phí phạm quá nhiều
thời gian tôi không nói được gì nhiều

ngoài mấy tiếng oe oe sau khi sinh
ra thế rồi bật câm tôi phải nói
tiếng nói của người khác nhưng tiếng nói
của người khác dù không phải của tôi

tôi vẫn không thể trực xuất ra khỏi
tôi và chỉ còn cách lắng nghe tiếng
nói của tôi đằng sau tiếng nói đang
nói mà đằng sau tiếng nói đang nói

là sự im lặng vậy thì dù sao
tôi cũng phải cảm ơn cảm ơn tiếng
nói người khác đang nói nơi tôi vì
nhờ thế tôi mới nhận ra được im

lặng mới chính là tiếng nói của tôi.

BÀI THƠ TRONG MƠ

Là bài thơ không ai viết ra
bởi vì nó là giấc mơ giấc
mơ tạo ra giấc mơ bài thơ
tạo ra bài thơ một bài thơ

viết về chính bài thơ một bài
thơ không có người viết và người
đọc là người nằm mơ thấy giấc
mơ nhưng người đọc lại không đọc

được giấc mơ và cần người giải
đoán giấc mơ một bài thơ không
có người viết một bài thơ có
người đọc nhưng lại không đọc được

trùng trùng điệp điệp vừa có mặt
vừa không có mặt hẳn là bài
thơ đúng là bài thơ một bài
thơ không ai ngờ tới một bài

thơ không ai chờ đợi một bài
thơ ai cũng từng là người đọc
một bài thơ không ai biết ai
là người viết một bài thơ của

mọi con người một bài thơ của
mọi bài thơ và bài thơ trong
mơ chúng ta đang đọc đây hẳn
là giấc mơ cần người giải đoán
giấc mơ.

LỜI KỂ NGẮN CỦA CÔ GÁI GIANG HỒ

“Anh ơi đi đâu vào
đây” người đàn ông bước
vào bóng tối như bóng
tối bước vào đời một
người đàn bà bóng tối
nhập vào bóng tối người
đàn ông nhập vào người

đàn bà, “em chỉ là
một gái giang hồ” bỏ
trốn chồng con chẳng phải
tại ai có điều chồng
em là kẻ vũ phu
và cũng tại em lẳng
lơ rồi sa chân lỡ
bước em lỡ bước sa
chân nhưng thôi sao lại
nói những chuyện buồn ấy
anh đến đâu phải để
nghe kể chuyện cà kê
mà chồng em em biết
đã từng vào tù ra
khám điều này thì em
không nói nhưng chung qui
là tại nghèo và cũng
tại anh ta bởi em
nghe đồn rằng anh ta

còn là kẻ cờ gian
bạc lận rồi nợ nần
chồng chết bỏ đi tìm
trầm biệt tấm tích nghe
đâu đã bỏ xác nơi
rừng sâu ôi người chồng
vũ phu của em “ăn
của rừng rung rung nước
mắt” cuộc đời anh ta
vốn là phận bạc chẳng
phải tại ai tại khổ
quá đi thôi “anh ơi
đi đâu thì đi” người

đàn ông bước ra bóng
tối như bóng tối bước
qua đời người đàn bà –
em trở về chốn cũ
mẹ chồng em ôi bà
mẹ khổ ngồi chết bên
đường còn ai còn ai
những đứa con thơ mồ
côi mồ cút thất tán
xẻ đàn tan ghé con
ơ con ơi “đi đâu
về đâu”.

MẸ KHỔ

Mẹ già đã già ngồi
còng lưng bên gánh hàng
rong nơi góc phố bụi
mờ những bước chân qua
mẹ chờ gì và mẹ
chờ ai không mẹ không
chờ gì và mẹ không
chờ ai ngoài nỗi buồn
canh cánh tù thuở khai
sinh mẹ còn gì và
mẹ còn ai không mẹ
không còn gì mẹ không
còn ai ngoài lũ con
đứa lang bạt kỳ hồ
đầu đường xó chợ đứa
vợ bỏ đi hoang lặn
lội tìm trầm nơi rừng
sâu núi thẳm một sớm
tin về xây chân đã
thành thiên cổ không ai
nuôi mẹ vậy mẹ nuôi
ai mẹ nuôi lũ cháu
còn thơ mỗ cô mỗ
cút bữa đói bữa no
trong vòng tay mẹ bà
ơi bà ơi mẹ như
chiếc lá đổi màu năm

cùng thảng tận ngồi đây
kẻ qua người lại không
ai thấy mẹ mẹ không
thấy ai rồi một hôm
mẹ nghe lũ chim non
quang quác đầu nhà kêu
trong hoang sơ mẹ
không kịp về con đau
ập đến mang xác mẹ
đi đi đâu về đâu
bà ơi bà ơi ngày
đi vào đêm mẹ không
kịp về mẹ ngồi bên
đường mẹ ngồi chết khô
bên gánh hàng rong người
đi kẻ ở phố vẫn
như xưa chỉ không còn
cuộc đời mẹ khổ bà

ơi bà ơi bà ơi
bà ơi đi đâu về đi.

TIẾNG HÁT TỪ CỔ XƯA

Chàng thất lạc tới ngôi nhà
hoang phế những con đường dẫn lối xưa
như cỏ dại và chàng đẩy
cửa vào như cánh cửa đẩy chàng vào
căn phòng lò mò tím than
và chàng đọc trên bức vách những con
chữ ngoằn ngoèo bay ra mùi
ấm mốc của thứ thời gian đặc lại
và loãng tan trong lớp bụi
bậm tịt thuở nào còn văng vẳng tiếng
cười đùa trong cơn huyền ảo
của tình yêu như tiếng reo ca của
dục lạc tiếng nước chảy trong
chiều hè và dòng sông nước mắt và
nước mắt dòng sông ... chàng vỗ
trán trong khoảng khắc rất nhanh của trí
nhớ cánh cửa sổ mở thoáng
thoảng mùi hương thiên lý chàng thất lạc
chàng trong khoảnh khắc rất nhanh
căn nhà chùng như đang lung lay trong
gió những trang sách rã ra
bình nước tan biến chiếc máy chữ gỗ
lọc cọc lọc cọc và cùng
lúc có tiếng chân bước của rất nhiều
người và chàng nhận ra những
khuôn mặt của thời xa vắng lặng câm

nư đồ vật như nhữg chiếc
bóng đàng bước vào ngưỡng cửa luân lạc
và căn nhà tường như chì
là ý niệm trong chốc lát nảy sinh
nơi tâm trí chàng thực và
giả lẫn lộn và chàng chợt nhớ nàng
và không biết nàng có nhớ
chàng chàng nhớ chàng đã đợi cho nàng
vòng gai và dất nàng lách
qua khung cửa hẹp ôi cái thuở ban
đầu lưu luyến ấy nay đâu

“– Có lẽ con thuyền chẳng kịp
tới bến sông sớm mai – Chắc
hẳn – Và trên núi cao bình
minh – Chúng ta đã mất khá
nhiều hơi sức – Có bao giờ
và bao đời mỗi khoảng khắc
trong trái tim thanh xuân tiếng
đập của cô tịch – Thôi đừng
nói nữa chúng ta đã chẳng
còn nhiều thì giờ – Chúng ta
còn rất nhiều thì giờ mà –
Trong chiếc túi áo thùng những
giấc mơ rơi đâu. – Đừng nhắc
tới những cánh chim tha Hương
– Ôi những cánh chim muôn phương.”

Chàng dẫm lên cỏ khô lênh đênh như
cánh chim điêu linh và trong
nỗi khắc khoải chập chờn chuyến xe nhọc
nhằn của quá khứ chàng thấy
nàng đang trở về sau cuộc hành hương
tưởng chừng như hôm qua nàng
còn chải tóc và hong khô đôi môi
trong gió ẩm và không có
gì đẹp hơn nụ hôn nàng trong đêm
ngọt như mật ong cứ như
thế chàng thức ngủ từng hồi nghe tiếng
nói đang kể về những bi
kịch dang dở và trong cõi chật hẹp
của chiều ngày chàng thì thầm
vội vô vọng thấy lũ kiến đục khoét
cơ thể những trái cây mang
đầy độc tố những nụ hoa nhả ra
mùi hương mê chàng không thấy
nàng và chàng bước ra từ hầm lửa
nhập thành kẻ lưu dân rách
rưới chập choạng ở khoảng cùng trời cuối
đất cứ như thế chàng quanh
quất giữa những bờ tường còn nồng mùi
vôi mới cùng đám cư dân
nửa quê nửa tỉnh trôi nổi trong những
ngôi nhà được góp nhặt bởi
mảnh vụn của nền văn minh xa xưa
khắc họa nỗi ray rứt ... chàng
đứng dậy xốc áo chàng đi tìm chàng

chàng là ai chàng là ai ...
đừng tin điều gì về chàng hồi những
kẻ có mặt trên thế gian
hãy gây lại đóm lửa nghi hoặc nhưng

nàng vẫn tin mọi điều về
chàng nàng đi tìm chàng chàng ra đi
Và chẳng trở về như chàng
trở về rồi lại ra đi làm rộn
trí nàng đến nỗi nàng cứ
tưởng chàng chưa hề có mặt trên thế
gian này và chẳng thế gian
này là thế gian nào trong cơn bối
rối nàng ngợ ngợ nàng là
ai là ai giữa những cuộc đời khác
và những cuộc tình khác nàng
văng vẳng nghe tiếng thì thầm đã bao
lần của chàng rằng chàng mong
được sống trên một hòn đảo vô danh
lánh xa những phiền toái nghe
sóng vỗ kể về những số phận phiêu
bạt để mỗi đêm nằm mơ
thấy bày sư tử bên bờ biển Phi
Châu mặc cho cảnh đời man
đã quén rũ tâm hồn mình còn nàng
nàng chỉ là người tình buồn
mãi đứng bên lề của cuộc đời chàng

Nàng xót xa chợt nhớ đến
cha nàng đã bỏ nhà ra đi rất
sớm theo tiếng gọi của tình
yêu và mẹ nàng sau những năm tháng
khốn khó đến cuối đời trong
cái lầm lộn của tuổi già vẫn tin
người chồng của mình mỗi đêm
đều về rất khuya để nói lại mối
tình dang dở (ôi nỗi đời
ương dở) như điệp thời gian rồi một
hôm có lẽ chán nản với
những câu chuyện cứ lặp lại và có
thể cha nàng đã về thật
để rủ người bạn đời tham dự vào
một chuyến đi không bao giờ
trở lại bà đã đi một mình trong
đêm vội vã không kịp trang
điểm để đẹp như một hoàng hậu đến
nổi nơi căn phòng trong chiếc
tủ còn chứa đầy những loại nước hoa
phấn sáp và những kiểu quần
áo đã rất xưa thơm mùi long não
và nàng nhìn mẹ nàng năm
tiêu tụy và bất động nhìn những đồ
vật đã được chuẩn bị rất
lâu cho một giờ cuối cùng mà lòng
nàng se lại ôi sắc đẹp
mộng寐 cũng chứa đầy mầm bội phản

“– Thế còn câu chuyện mùa xuân
– Quái – ... Người ngồi bên sông kể
về thời dựng nước những cánh
chim bồ ngàn – Những đứa con
xuống biển – Cảnh phân ly đã
có từ thời huyền thoại – Chẳng
lẽ – Cuộc ra đi là mãi
mãi như con nước xuôi – Mùa
xuân năm ấy những đứa con
cam đảm vượt qua đầm lầy
sông bãi tìm đường ra biển
hiện thực lời nguyện đã nằm
trong sách sử – Hà ... Hà ... – Mùa
xuân năm ấy có nguyệt thực
và đêm tối kéo dài bất
tận ... – Những giấc mơ vỡ tan
và chia lìa ... – Nhưng – Biển cả
đã gột rửa quá khứ – Và
hồi những cánh chim phiêu lưu
cứ bay đi, bay mãi... “

Nàng ngã bệnh một căn bệnh
kỳ lạ nàng già vờ sống như già
vờ chết và trong tình trạng
nhập nhằng của tâm trí nàng không còn
nhận ra nổi con đường nàng
đang đi ngôi nhà nơi nàng ở và
chỉ trong đêm tối nàng mới
nhận ra được nhan sắc mình cứ như

thế hàng thế kỷ qua nàng
lang thang trong ngôi nhà rộng thênh ngạc
nhiên về sự vắng vẻ và
địu mát nàng chập chờn ăn uống chập
chờn tắm rửa và hát ngợi
ca về những mối tình của cả ngàn
năm trước nàng nghĩ đến chàng
đằm thắm hơn nhưng là chàng của nhiều
hình dạng những cánh tay dài
ngoài những bàn chân to bè và cho
chàng những khuôn mặt đủ kiểu
của phường tuồng chàng là tập hợp của
mọi giai cấp ở từng thời
kỳ cứ như thế trò chơi kéo dài
vô tận đã làm nàng quên
mất một chàng có thật chẳng còn nhớ
đến tên chàng và bóng dáng
chàng phai dần đã làm lạnh nỗi thương
nhớ nhưng lại làm nàng sa
vào tình trạng lẫn lộn những chiếc mặt
 nạ chồng chất trong ký ức
nàng chẳng khắc họa đường nét rõ rệt
nào ngoài sự buồn cười rồi
nàng tâm sự và đùa bỡn với những
hình nộm ăn sâu vào thế
giới giả trang đánh mất cá tính xáo
trộn nếp sinh hoạt và không
biết mình là ai nàng quên cả chính
nàng ôi câu chuyện của chàng

“Và nàng còn dài nhưng người
kể không kể tiếp vì đến
đây câu chuyện chưa có thêm
tình tiết nào mới bởi cuộc
đời của chàng và nàng tự
nó đang diễn biến và kết
câu để hoàn tất câu chuyện
vào lúc cuối đời và không
ai có thể kể câu chuyện
không phải của mình ngoài chính
nhân vật đang kể và những
câu chuyện không phải của mình
nếu kể ra chỉ chứa nửa
phần sự thật nhằm giải trí
trong phút giây và câu chuyện
chỉ nhằm giải trí trong phút
giây thì có gì đáng kể
như thế người kể còn phải
đợi chờ và đợi chờ không
biết đến bao giờ đợi chờ
và đợi chờ chàng và nàng
tiếp tục kể câu chuyện đời
mình và người kể sẽ thuật
lại và người đọc cứ đọc
lại những gì đã đọc trong
lúc đợi chờ ... đợi chờ
gì và đợi chờ ai.”

